

**Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра історичного краєзнавства**

Історичне краєзнавство

**Плани семінарських занять
для студентів історичного факультету
Львівського національного університету ім. І.Франка**

Львів-2019

Затверджено кафедрою історичного краєзнавства ЛНУ ім. Івана Франка.
Протокол №5 від 3 лютого 2014 р.

Уклали:

д-р.іст.наук, проф. Голубко В.Є.
д-р.іст.наук, проф. Якимович Б. З.
канд. іст.наук, доц. Середяк А.В.
канд. іст.наук, доц. Федик І.І.
канд. іст.наук, ас. Масик Р.В.
канд. іст.наук, доц.Мрака І. Б.
канд. іст.наук, доц.Калиняк Л. Д.
канд. іст.наук, доц.Генега Р. Я.
канд. іст.наук, доц. Марискевич Т. Г.

Відповідальний за випуск – проф. .В. Голубко
Макет – І.Федик

© Кафедра історичного краєзнавства

Тема I. Предмет і завдання історичного краєзнавства.

Заняття 1

1. Об'єктно-предметна сфера історичного краєзнавства.
2. Форми і види краєзнавчої діяльності.
3. Історичні джерела та їх використання у краєзнавчих дослідженнях

Повідомлення

1. *Понятійно-термінологічна система історичного краєзнавства.*
2. *Львів у інтернет-ресурсах.*
3. *Зв'язки історичного краєзнавства з суміжними історичними дисциплінами.*

Література

- Верменич Я. Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні. К., 2003.
- Енциклопедія етнокulturознавства. Понятійно - термінологічний інструментарій, концептуальні підходи. Ч.І. Кн. І. К., 2000
- Жупанський Я. Круль В. Про об'єкт і предмет вивчення національного краєзнавства // Краєзнавство. 1994. №2.
- Історичне краєзнавство. Навчальний посібник // Голубко В, Качараба С., Середяк А. Ч.І. Львів, 2006.
- Костиця М.Ю. Географічне краєзнавство в системі загального краєзнавства // Краєзнавство. 2001. № 1-4.
- Круль В. Краєзнавство: регіональний огляд. Конспект лекцій. Чернівці, 2002
- Лисяк-Рудницький І. Проблеми термінології та періодизації в українській історії // Історичні есе. У 2-х т. Т. 1. К., 1994
- Макарчук С. Історичні неписемні джерела з історії України. Львів, 2002.
- Макарчук С. Писемні джерела з історії України. Львів, 1999.
- Маринич О. Україна: історико-географічні краї // Краєзнавство. 1993. №1.
- Мацюк О. Архівні документи з історичного краєзнавства // Історичне краєзнавство і національне виховання. Львів, 1994.
- Мудрий М. Поняття "наша земля" / "наш край" в українському русі Галичини ХІХ-ХХ ст. // Шляхами історії. Науковий збірник історичного

факультету ЛНУ ім. І.Франка на пошану професора Костянтина Кондратюка. Львів, 2004.

- Троян С.С. Будз М.Д. Термінологічний словник із методики країнознавчих досліджень. Рівне, 2002
- Чи мали селяни батьківщину // Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні. – Львів, 2006.
- Історичне краєзнавство. Напрями та методи історико-краєзнавчих досліджень : курс лекцій / В. Є. Голубко, А. В. Середяк, Р. Я. Генега, І. І. Федик та ін. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 304 с.

Тема II. Історія краєзнавчого руху в Україні.

Заняття 2

1. Основні етапи історико-регіональних досліджень українських земель.
 - 1.1 Стихійно-описовий етап.
 - 1.2 Цілеспрямовано-описовий етап.
 - 1.3 Економіко-географічний етап.
2. Початки краєзнавчих досліджень на західноукраїнських землях.
 - 2.1 Краєзнавча діяльність "Руської Трійці".
 - 2.2 Краєзнавчий доробок Дениса Зубрицького.
 - 2.3. Краєзнавча діяльність Ісидора Шараневича та Антонія Петрушевича.

Повідомлення

1. *Перші подорожні описи українських земель.*
2. *Краєзнавчий доробок Г.Боплана.*
3. *Йосифінська і Франсисканська метрики як унікальне джерело краєзнавчих досліджень Галичини.*

Література

- Вавричин М. До підсумків дослідження картографічної спадщини Г. Боплана // Матеріали досліджень Історичної та Археографічної комісії НТШ в Україні. – Вип. 2. – Львів, 1999.

- Верменич Я. Становлення інформаційної системи та інфраструктури регіоналістики в Україні кінця ХІІІ – ХІХ ст.// Історіографія історії України. Вип.14. К., 2004
- Верменич Я. Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні. К., 2003
- Дашкевич Я. Довкола „Хроніки міста Львова” Дениса Зубрицького // Спеціальні історичні дисципліни. Питання теорії та методики. Ч. 8-9. Част. 2. К., 2002
- Історичне краєзнавство. Навчальний посібник // Голубко В, Качараба С., Середяк А. Ч.І. Львів, 2006
- Русалка Дністровая. Документи і матеріали. —К., 1989
- Руська Трійця" в історії суспільно-політичного руху і культури України. К., 1987
- Сосса Р. Історія картографування території України. Від найдавніших часів до 1920 р. Короткий нарис. Київ. 2002.
- Толочко Я. Продовжити традиції істориків минулого // Київська старовина. -1995. №5
- Франко І. Галицьке краєзнавство // Зібрання творів у 50-ти тт. Т. 46. Кн. 2.К., 1986
- Шашкевичіана. Збірник наукових праць. – Львів, 2000. – Вип. 3-4.

Заняття 3

1. Краєзнавчий рух на Наддніпрянщині в ХІХ на початку ХХ ст. Діяльність історико-краєзнавчих осередків.
 - 1.1 Історіософські погляди М. Костомарова. «Земельний» напрям в історіографії.
 - 1.2 «Обласництво» як метод історико-краєзнавчих досліджень. Школа В. Антоновича.
 - 1.3 Д. Багалій та харківська школа краєзнавців.
2. Краєзнавчі дослідження в Галичині в другій половині ХІХ ст.
3. Історичне краєзнавство в науковій спадщині І. Франка.

Повідомлення

1. *Історичне товариство "Нестора-Літописця" (1873).*
2. *Товариство дослідників Волині (1902).*
3. *Краєзнавчі праці Михайла Грушевського.*
4. *"Хроніка міста Львова" Дениса Зубрицького.*

5. *Іван Франко – організатор краєзнавчих мандрівок у Галичині.*

Індивідуальне завдання: Оцінка розвитку краєзнавчих студій у праці Івана Франка «Галицьке краєзнавство»

Література

- Б Грінченко – М.Драгоманов. Діалоги про українку національну справу. К., 1994
- Багалій Д. Заселення Південної України (Запорожжя й Новоросійського краю) і перші початки її культурного розвитку. Х., 1920.
- Білокінь Д. Київська школа академіка М.Грушевського // Український історичний журнал, 1996. № 5.
- Білокінь С.І. Київська школа академіка М.С.Грушевського // Український історичний журнал. 1996. № 5.
- Болтарович З. Україна в дослідженнях польських етнографів ХІХ ст.. К., 1976.
- Водотика С. Наукові історичні школи й провідні тенденції розвитку історичної науки // Проблеми Історії України: факти, судження, пошуки. Міжвідомчий збірник наукових праць. Вип. 6. К.5. 2002.
- Водотика С.Г. Трагічна доля академіка ВУАН М.Є.Слабченка // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки. Міжвідомчий науковий збірник. Вип.3. К., 1994.
- Гермайзе О. В.Б.Антонович в українській історіографії // Україна. 1928. № 5.
- Гермайзе О. В.Б.Антонович в українській історіографії // Україна. 1928. № 5.
- Журба О.І. Київська археографічна комісія. 1843-1921. Нариси історії і діяльності. К., 1993.
- Історичне краєзнавство в Українській РСР. Київ, 1989.
- Колесник М.П. Історичне товариство Нестора-літописця та його вклад в розвиток історичної науки в Україні // Український історичний журнал. 1995. № 5.
- Колесник М.П. Історичне товариство Нестора-літописця та його вклад в розвиток історичної науки в Україні // Український історичний журнал. 1995. № 5.
- Скрипник Г. Етнографічні музеї України. Київ, 1989.
- Скрипник Г. Етнографічні музеї України. Київ, 1989.

- Стельмах С. Парадигми історичної думки у ХХ столітті // Політична думка. 1997. №4.
- Толочко Я. Продовжити традиції істориків минулого // Київська старовина. 1995. №5.

Заняття 4

1. Краєзнавчі дослідження на Західній Україні у міжвоєнний період (1919-1939рр.)
 - 1.1 Краєзнавча проблематика в дослідженнях Наукового товариства ім. Т.Шевченка.
 - 1.2 Історико-краєзнавчі музейні товариства в Західній Україні ("Гуцульщина", "Сокальщина", "Бойківщина", "Верховина", "Стривігор", "Лемківщина", "Яворівщина")
 - 1.3 Діяльність польських краєзнавчих товариств.
2. Краєзнавчий доробок учнів львівської школи М. Грушевського (М. Кордуба, І. Крип'якевич, С. Томашівський, Я. Пастернак, С. Рудницький, І. Джижора, І. Кревецький та ін)

Повідомлення

1. *Історико-краєзнавче товариство "Плай" та розвиток краєзнавчого туризму у Галичині.*
2. *"Львівська бібліотека" як джерело історії Галичини.*

Література:

- Арсенич П. З історії музеїв Галичини // Наукові записки Івано-Франківського краєзнавчого музею. Вип.1. Івано-Франківськ, 1993.
- Білоус В. Етнографічні дослідження на західноукраїнських землях у третій чверті ХІХ ст. Львів, 2000.
- Болтарович З. Україна в дослідженнях польських етнографів ХІХ ст. Київ, 1976.
- Вол Б. Історико-краєзнавчі музеї Західної України: особливості становлення історіографії проблеми // Історичні пам'ятки Галичини. Львів. 2003.

- І.Франко й "Етнографічно-статистичний кружок" // Якимович Б. Книга, просвіта, нація. Видавнича діяльність Івана Франка у 70-80 роках XIX ст. Львів, 1996.
- Історичне краєзнавство. Навчальний посібник // Голубко В, Качараба С., Середяк А. Ч.І. Львів, 2006.
- Кирчів Р. Слідами однієї Франкової мандрівки // Шляхами Ів.Франка на Україні. К., 1982.
- Козицький А. Краєзнавчо-туристичне товариство „Плаїт” (1924-1939) // Вісник Львівського університету. Серія історична. Вип. 33. Львів, 1998.
- Козицький А. Львів в історико-краєзнавчих дослідженнях українських авторів у міжвоєнний період // “Львів: історія – населення – культура.” Тези доповідей та повідомлення українсько-польської наукової конференції 18-20 травня 1994 р. Львів, 1994.
- Козицький А. Український краєзнавчий рух Східної Галичини у міжвоєнний період // Краєзнавство і туристка. Львів. 1995. № 1.
- Козицький А. Українські краєзнавчі музеї Галичини в міжвоєнний період // Вісник Львівського університету. Серія історична. Вип. 34. Львів, 1999.
- Крип'якевич І. З історії галицького краєзнавства. Львів, 1931.
- Масик Р. Львівське відділення Польського краєзнавчого товариства // Історичні пам'ятки Галичини. Матеріали п'ятої наукової краєзнавчої конференції 12 листопада 2010. Львів, 2010. С 49–58.
- Масик Р. Національна ідея у діяльності Товариства дослідження історії оборони Львова та південно-східних воєводств // Національна ідея у сухопутних військах України: досвід, проблеми та перспективи реалізації. Матеріали науково-практичного семінару 18 лютого 2010 р. Львів, 2010. С. 99–106.
- Масик. Р. Крайове археологічне товариство у Львові (1875–1890) // Наукові зошити історичного факультету Львівського національного університету ім. І. Франка. Вип. 9. Львів, 2008. С. 157–170.
- Масик. Р. Товариство шанувальників минувшини Львова (1906–1939) // Наукові зошити історичного факультету Львівського національного університету ім. І. Франка. Вип. 11. Львів, 2010. С. 263–280.
- Павлишин О. Товариство вивчення історії оборони Львова та південно-східних воєводств: структура та діяльність (1928–1939) // Wielokulturowe środowisko historyczne Lwowa w XIX i XX w. / pod red. Maternickiego J. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2004. T. 2. С. 376–386.

- Пісковий С. [Дашкевич Я.] Львівські “теки” А. Шнайдера як історико-краєзнавче джерело / Ярослав Дашкевич // Архіви України. – Київ, 1965. – №4. – С. 73–76.
- Проект історико-географічного словника Галичини та Буковини Мирона Кордуби // Наукові записки університету “Острозька Академія”. Історичні науки. Вип. 1 Острог, 2000.
- Свенціцький І. Про музеї та музейництво. Львів, 1920.

Заняття 5

1. Історико-краєзнавчий рух у 20-х роках ХХ ст. в УРСР.
2. Криза методики та практики краєзнавчого руху у 30-х роках ХХ ст.
3. Історико-краєзнавчі дослідження в Україні у повоєнний період та їх суперечливий характер.
4. Тенденції розвитку краєзнавства на сучасному етапі.

Повідомлення

1. *Краєзнавчі здобутки київської школи М. Грушевського.*
2. *Трагічна доля істориків-краєзнавців УРСР у 30-х роках ХХ ст. (М. Грушевський, О. Гермайзе, О. Слабченко, Ф. Шміт, Ф. Вовк, С. Єфремов, В. Шепотьєв, В. Кравченко, Ф. Ернст, Д. Яворницький та ін).*
3. *"Історія міст і сіл Української РСР": переваги та недоліки унікального краєзнавчого видання 60-70-років ХХ ст.*

Література

- Баженов Л.В. Історичне краєзнавство Правобережної України ХІХ - на початку ХХ ст.: Становлення. Історіографія. Бібліографія. Хмельницький, 1995.
- Вермения Я. Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні. К., 2003
- Водотика С.Г. Трагічна доля академіка ВУАН М.Є.Слабченка // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки. Міжвідомчий науковий збірник. Вип.3. К., 1994
- Голубко В. Середяк А. Документи особового архівного фонду Йосипа Гронського у відділі рукописів Львівської наукової бібліотеки

ім. В. Стефаника НАН України // Студії з архівної справи та документознавства. Т.3. К., 2003.

- Краєзнавство в Україні: сучасний стан і перспективи. Київ, 2003.
- Народознавець і "ворог народу" (В.Г.Кравченко) // Репресоване краєзнавство. Київ, 1991.
- Пристайко В., Шаповал Ю. Справа "Спілки Визволення України". Невідомі документи і факти. К., 1995.
- Репресоване краєзнавство. Київ, 1991.
- Санцевич А.В. Видатний український історик М.Є.Слабченко. К., 1993.
- Сарбей В. Актуальные задачи историков Украины сегодня // www.histomed.kiev.ua
- Середяк А.В. Краєзнавчі дослідження в Україні (історіографічний аспект) // Історіографічні дослідження в Україні Вип.14. К, 2004
- Тронько П. Історичне краєзнавство: крок у нове тисячоліття (досвід, проблеми, перспективи). К., 2000.
- У сфабрикованій справі "СВУ" (Й.Ю. Гермайзе) // Репресоване краєзнавство. Київ, 1991.
- Удод О. А. Історія в дзеркалі аксіології. Роль науки та освіти у формуванні духовних цінностей українського народу в 1920-1930-х рр. К., 2000.

Тема III. Краєзнавча робота в навчальних закладах

Заняття 6

1. Методика збору історико-краєзнавчого матеріалу в школі.
2. Форми польових історико-краєзнавчих досліджень.
3. Позакласна краєзнавча робота в школі.
 - 3.1. Історико-краєзнавчі вікторини та олімпіади.
 - 3.2. Шкільні та громадські музеї Львівщини.

Практичне завдання:

підготовка тематичної вікторини для учнів.

Література

- Ісаєвич Я. Краєзнавство у діяльності МАН старшокласників Львова // Третя республіканська наукова конференція з історичного краєзнавства. К. 1984.
- Історичне краєзнавство в Українській РСР. К., 1989.
- Великий В. Земля кличе. Краєзнавство в школі. Основа. 1994. -травень.
- Громадські музеї Львівщини. Т.І. Львів, 2007.
- Дашкевич Я. Бібліографічна картотека з краєзнавства Львівської області // Науково-методичний збірник (Державна історична бібліотека УРСР). 1961. №1.
- Дем'ян Г. Поради краєзнавцям - дослідникам повстанського руху. Львів, 1992.
- Дем'ян Г. Шкільне товариство по вивченню фольклору, етнографії та краєзнавства // Народна творчість та етнографія. 1988. №3.
- Касьяненко Л. Родом з Денисова: про краєзнавчу роботу вчителя Габ'яка з с.Денисова Козівського району Тернопільщини // Освіта, 1991.18 жовтня.
- Колесник І. Курс української історіографії у вищій школі: нова модель викладання // Дніпропетровський історико-археографічний збірник. Вип. І.
- Костиця М. Туристично-краєзнавча робота в школі: посібник для вчителя. К., 1985.
- Крип'якевич І. З історії галицького краєзнавства. Львів, 1931.
- Лаба В. Місце краєзнавства в концепції національної школи // Основа, 1992.
- Методика историко-краеведческой работы в школе. М., 1992.
- Методичні поради та питання для збирачів пам'яток етнографії, фольклору і топонімії. Львів, 1998.
- Наш край. Методичні поради вчителям. Львів, 1997.
- Петренко В. Історико - краєзнавча позакласна робота в школі. К.,1969.
- Пилипів І. Стояновська С. Краєзнавчий музей при СШ № 34 ім .Маркіяна Шашкевича. Історичні пам'ятки Галичини. Матеріали наукової краєзнавчої конференції. Львів, 26 жовтня 2000р. Львів, 2001 .
- Поленський Є. Шкільний музей. Львів, 1993.
- Потехин В. Народоведение Крыма. Методическое пособие для учителей 1-3 классов. Симферополь, 1997.
- Прус Р. Краєзнавча робота в школі. К., 1984.
- Самохин Ю.С. Оправдание краеведения // kraevedenie.chat.ru
- Святогор А. Краєзнавчий матеріал на уроках історії // Рад. школа.,1985. №2.

- Серкіз Я. Історичне краєзнавство. Львів, 1995.
- Ступка Л. Організація пошукової роботи з етнографії в шкільних краєзнавчих музеях. К., 1987.
- Федик І. Історія Львова: примірне планування спецкурсу 10-11 кл.// Основа. 1993. 27 серпня.
- Історичне краєзнавство. Напрями та методи історико-краєзнавчих досліджень : курс лекцій / В. Є. Голубко, А. В. Середяк, Р. Я. Генега, І. І. Федик та ін. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 304 с.

Тема IV. Основні напрями історико - краєзнавчих досліджень.

Заняття 7

1. Пам'яткознавство і музеєзнавство.
2. Мікроісторія, історія буднів, соціальна історія краю.
3. Історія поселень, міграцій, містознавство.

Практичне завдання:

опис історико - краєзнавчої пам'ятки.

Література

- Бандрівський М. С. Пам'яткоохоронна діяльність Церкви в контексті національно-культурного руху в Галичині (кінець XIX–XX ст.). Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук.- Львів, 2001.
- Буланій І. Т. Явтушенко І. Г. Громадські музеї України: Історія, досвід, проблеми.- К., 1979.
- Вайдахер Ф. Загальна музеологія: Посібник / Перекл. з нім. В.Лозинський, О.Лянг, Х.Назаркевич. Львів, 2005.
- Гайда Л. А. Музеєзнавство в закладах освіти: Навч.-метод. посіб / Кіровоград. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ім. В. Сухомлинського. Кіровоград, 2006.
- Голубко .Львів і львівяни під час вересневої компанії 1939 року // Воєнна історія Галичини і Закарпаття. Науковий збірник. Львів, 2010.

- Горішевський П., Дейнега М., Ковалів М. Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв. Івано-Франківськ, 2005.
- Громадські музеї Львівщини: Довідник: У 2 томах / Авт. – упоряд: Л. Перейма, Я. Огоновська, М. Зобків, Г. Івановська. Львів, 2007. Т. 1., Т. 2.
- Закон України „Про музеї та музейну справу”// Відомості Верховної Ради. 1995. №25.
- Закон України „Про охорону культурної спадщини”// Відомості Верховної Ради. 2000. №39.
- Закон України «Про охорону культурної спадщини»//Пам'ятки України.-200.-№1.
- Заремба С. Українське пам'яткознавство: історія, теорія, сучасність. К., 1995.
- Зубрицький Д. Хроніка міста Львова. – Львів, 2002.
- Кордуба М. Земля свідком минулого. Географічні назви як історичне джерело. – Львів, 1924.
- Маньковська Р.В. Музеєзнавство в Україні. К., 2000.
- Мезенцева Г.Г. Музеєзнавство (на матеріалах музеїв УРСР) / За ред. С.М.Чайковського. К., 1980.
- Міграційні процеси в сучасному світі: світовий, регіональний та національний виміри. Енциклопедія. К., 1998.
- Оболенская С.В. „История повседневности” в современной историографии ФРГ // Одиссей. Человек в истории. М., 1990.
- Пам'ятки історії та культури України:Каталог-довідник.-К.,2005
- Пам'яткознавчі студії в Україні: теорія і практика. К., 2007.
- Свенціцький І. Про музеї та музейництво. Нариси і замітки. Львів, 1920.
- Середяк А. Історичне краєзнавство: доробок останнього десятиріччя // Українська історіографія на зламі століть: здобутки і проблеми. Львів, 2004.
- Середяк А. Історія буднів як напрямок краєзнавчих досліджень // Друга наукова конференція „Історичні пам'ятки Галичини”. Львів, листопад 2002 року. Львів, 2003.
- Степанова О. В музеях світу. К., 2004.
- Тронько П. Історія міст і сіл України в контексті регіональних досліджень. Досвід. Проблеми. Перспективи. – К., 2001.

- Якубовський В.І. Музеєзнавство. Навчальний посібник-практикум. Кам'янець-Подільський, 2006.
- Історичне краєзнавство. Напрями та методи історико-краєзнавчих досліджень : курс лекцій / В. Є. Голубко, А. В. Середяк, Р. Я. Генега, І. І. Федик та ін. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 304 с.

Тема V. Методи історико-краєзнавчих досліджень.

Заняття 8

1. Усна історія як метод історико - краєзнавчих досліджень. Переваги та недоліки усних джерел.
2. Просопографія.
3. Краєзнавчий туризм.

Література:

- Голубничая С.Н. Основы экскурсионного дела. Донецк, 2003.
- Грінченко Г. Усна історія. Методичні рекомендації з аналізу наративних інтерв'ю. Харків, 2008.
- Грінченко Г. Усна історія. Методичні рекомендації з організації дослідження. Харків, 2007.
- Дашкевич Я. Об'єктивне і суб'єктивне в просопографії // Український біографічний словник: історія і проблематика створення. Мат-ли наук.-практич. конф. – (Львів, 8–9 жовтня 1996 р.). – Львів, 1997.
- Закон України Про туризм (18 листопада 2003 року N 1282-IV)
- Кісь О. Усна історія: становлення, проблематика, методологічні засади // Україна модерна. Вип. 11. Київ-Львів, 2007.
- Костюкова О. Розвиток краєзнавчо-екскурсійної справи в Україні в 20-х роках ХХ ст. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Харків, 2003
- Кревецький І. Льокальна історія // Нова зоря. 1928. Ч. 12.
- Кревецький І. Регіоналізм. Що досі зробили галицькі українці на сім полі // Нова зоря. 1928. Ч. 8.
- Крип'якевич І. З історії української туристики // Наша Батьківщина. 1937. Перший річник. С. 35-38.

- Луцький Я. Формування і становлення туристичного руху в Галичині (1832–1939 рр.) // Теорія та методика фізичного виховання. 2002. № 2. С. 25-28.
- Миронець Н. Епістолярна спадщина Володимира Винниченка як джерело просопографічної інформації // Наук. зап. Кіровоград. держ. пед. ун-ту ім. В. Винниченка – Кіровоград, 2000. – Вип. 27. – Серія: Філологічні науки (українське літературознавство) / Відп. ред. Г. Д. Клочек.
- Миронець Н. Старовойтенко І. Просопографія // Спеціальні історичні дисципліни. Довідник. – Київ: Либідь, 2008.
- Петранівський В., Рутинський М. Туристичне краєзнавство. Навчальний поїбник. Київ, 2006.
- Світленко С. Просопографічні джерела про діячів соціально-революційного народництва в Україні 70-80-х рр. XIX ст. // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. – К., 1998. – Ч. 2.
- Старовойтенко І. Листи Євгена Чикаленка як джерело просопографічної інформації про автора // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. – К., 2005. – Частина II.
- Старовойтенко І. Просопографія: підходи до трактування змісту наукової дисципліни в історіографії // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. – Випуск 13 (1). – К.: Інститут історії України НАН України, 2006.
- Томпсон П. Голос из прошлого. Устная история. М., 2003.
- Туристика і краєзнавство. Орган українського туристично-краєзнавчого товариства "Плаї" у Львові. Львів. 1925. Число 2.
- Указ Президента України Про основні напрями розвитку туризму в Україні до 2010 року. (10 серпня 1999 року. N 973/99)
- Федорченко В., Дьорова Т Історія туризму в Україні. Київ, 2002
- Хрестоматія по устной истории. СПб., 2003. Черниш Н. І. Соціологія: Курс лекцій. Львів, 1996.
- Чубіна Т. Д. Просопографія як метод дослідження козацько-старшинських родів // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – Запоріжжя: Просвіта, 2009. – Вип. XXVI.
- Історичне краєзнавство. Напрями та методи історико-краєзнавчих досліджень : курс лекцій / В. Є. Голубко, А. В. Середяк, Р. Я. Генега, І. І. Федик та ін. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 304 с.
-

